

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	11 Mawrth 2025
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet dros Blant a Chefnogi Teuluoedd
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Menna Trenholme
Swyddog Cyswllt:	Marian Parry Hughes, Pennaeth Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau'r aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd Plant a Chefnogi Teuluoedd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd ar ddiwedd blwyddyn 23/24 a'r gwaith hyd yma yn 2024-25 yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd; ac amlinelliad o ble mae'r adran arni gyda'u mesurau perfformiad; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Pwrpas Gwasanaethau Plant a Chefnogi Teuluoedd ydi sicrhau ein bod yn gwneud y gorau gallwn i roi plant, pobl ifanc a phobl Gwynedd yn ganolog i'n gwasanaethau. Bydd hyn yn cael ei fesur drwy'r gyfundrefn Herio a Chefnogi Perfformiad. Mae'n bwysig i'r Gwasanaeth bod lleisiau a phrofiadau unigolion sydd yn derbyn ac yn defnyddio ein gwasanaethau yn cael eu clywed er mwyn sicrhau'r profiad gorau iddynt.
- 1.3 Mae'r prosiectau blaenoriaeth drwy Gynllun y Cyngor yn symud ymlaen, sef y Cynllun Awtistiaeth a'r Cynllun Cartrefi Grŵp Bychan.

2 PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD

- 2.1 Nodir isod y cynnydd sydd wedi ei wneud hyd yma yn erbyn prosiectau blaenoriaeth yr Adran. Mae'r blaenoriaethau hyn yn mynd i'r afael â phrif risgiau'r adran. Yn gyffredinol teimlaf fod bob prosiect yn gwneud cynnydd yn erbyn yr addewidion yr ydym wedi eu gwneud yng Nghynllun y Cyngor.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

2.2 Cynllun Cartrefi Grŵp Bychan

Rydym am wella profiadau plant sydd yn derbyn gofal ac sydd ag anghenion dwys a chymhleth, sydd ar hyn o bryd yn gorfod gadael y sir neu Gymru er mwyn cael darpariaeth addas. Byddwn yn datblygu cartrefi preswyl cofrestredig ar gyfer grwpiau bychan o hyd at ddau o blant, a fydd yn caniatáu iddynt gael gofal yng Ngwynedd, mynychu ysgolion lleol, a chymryd rhan gyflawn ym mywyd eu cymunedau.

Erbyn hyn rydym wedi prynu eiddo ym Morfa Bychan (Dwyfor), Deiniolen (Arfon) ac Edern (Llŷn).

Mae grŵp prosiect wedi ei sefydlu ar gyfer y gwaith ac yn cyfarfod yn fisol. Mae'r grŵp prosiect yn cynnwys aelodaeth o addysg, Tai ac Eiddo ac Iechyd. Mae'r broses recriwtio ar gyfer y cartref Golygfa'r Gest (Morfa Bychan) wedi ei chwblhau. Mae swydd rheolwr, dirprwy rheolwr a 6 gweithiwr preswyl, a gweithwyr achlysurol wedi'u llenwi. Mae'r gweithwyr yma wedi cychwyn ag yn derbyn hyfforddiant mandadol, ac yn cysgodi shifftiau yn Hafan y Sêr i gael profiad gwasanaeth preswyl mewnol o fewn y Cyngor. Mae cais cofrestriad Arolygiaeth Gofal Cymru ar gyfer Golygfa'r Gest (Morfa Bychan) wedi ei chyflwyno ag rydym yn disgwyl ymateb yn fuan.

Byddwn yn lleoli'r plentyn cyntaf yng Ngolygfa'r Gest (Morfa Bychan) ym mis Chwefror, 2025.

Rydym yn bwriadu cychwyn tendro am waith ar gyfer yr ail a'r trydydd eiddo yn yr wythnosau nesaf, yn y gobaith o gychwyn y gwaith ym mis 1 o'r flwyddyn ariannol nesaf. Bydd recriwtio i'r ail a'r trydydd cartref yn cychwyn rhwng Chwefror a Mawrth, 2025. Rydym hefyd yn parhau i chwilio am bedwerydd eiddo yng Ngwynedd. Bydd hyn er mwyn lleoli plentyn penodol sydd ar hyn o bryd yn byw yn Hafan y Sêr. Rydym hefyd wedi cael cynnig wedi ei dderbyn ar dŷ yn Ffordd Farrar, Bangor, yn Rhagfyr, 2024. Bwriad y tŷ hwn yw cefnogi plant / phobl ifanc sydd yn gadael gofal.

2.3 Cynllun Awtistiaeth

Mae plant, pobl ifanc ac oedolion awtistig yn ei chael hi'n anodd cael y gefnogaeth arbenigol sydd ei angen arnynt. Byddwn felly yn gwella'r ddarpariaeth a'i gwneud hi'n haws i unigolion a'u teuluoedd i drosglwyddo rhwng gwahanol wasanaethau. Mae'r tîm bellach yn cynnig gwasanaeth IAA (Gwybodaeth, Cyngor a Chefnogaeth). Rydym yn darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth diduedd a chyfrinachol i unigolion awtistig a'u teuluoedd i wneud dewisiadau gwybodus am les; archwilio'r opsiynau sydd ar gael a'u cefnogi i gael mynediad at wasanaethau priodol. Mae'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o beth ydi'r angen o ran ymholiadau yn dilyn y 12 mis diwethaf gan y tîm felly mae angen gweithio yn agos gyda gweithwyr SPOA/ IAA er mwyn datblygu hyn yn unol â'r cod ymarfer awtistiaeth. Mae hyn yn flaenoriaeth i'r llywodraeth ac mae uwch reolwyr Plant wedi mynychu diwrnod gwybodaeth **Neurodivergence Improvement Programme - Information, Advice & Assistance in-person** er mwyn dechrau rhoi hyn ar waith.

Mae'r tîm yn derbyn nifer o gyfeiriadau gan oedolion awtistig, rhieni/ gofawyr plant/ pobl ifanc awtistig, addysg, iechyd, cynnal gofawyr ayyb. Mae nifer o'r cyfeiriadau yn cael eu trin drwy ymgynghoriad gyda'r gweithiwr sydd yn cyfeirio a thrwy hyn yn datblygu gwybodaeth, sgiliau a'i gallu hwy i ymdrin ag unigolion awtistig. Nid bwriad y tîm yw gwneud y gwaith dros weithwyr eraill ond i'w uwch sgilio.

Mae'r tîm yn parhau â'i rôl ymgynghorol ac yn gweithio ar y cyd â gweithwyr proffesiynol i ddarparu cyngor ac arweiniad. Mae'r tîm wedi datblygu cyfoeth o adnoddau y gallant eu rhannu yn ogystal ag arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth neu dystiolaeth sy'n seiliedig ar ymarfer i gefnogi ymyrraeth. Fel rhan o'r cynnig ymgynghori, gall gweithwyr allweddol gynnig cymorth uniongyrchol tymor byr yn seiliedig ar ganlyniadau i unigolion a chynnal ymyriadau 1-1. Mae cynnydd a newid yn cael eu mesur drwy ddefnyddio canlyniad y seren ganlyniadau.

Mae'r tîm yn parhau i ddatblygu ac yn cael mynediad i ystod eang o hyfforddiant sydd yn seiliedig ar y gwaith rydym yn ei ddarparu. Mae Cygnet argraffiad 4 (2024) hyfforddiant integreiddio synhwyraidd, diet / cylchedd synhwyraidd yn profi i fod yn llwyddiannus.

Mae gwaith yn parhau gyda Derwen i adnabod pobl ifanc 14+ sydd â diagnosis o awtistiaeth ond na fyddant yn cyrraedd y meini prawf ar gyfer gwasanaethau oedolion. Mae gweithiwr cymdeithasol yn gweithio ar y cyd gyda gweithwyr Derwen i ddatblygu cynlluniau llwybr sydd yn seiliedig ar ganlyniadau i gynyddu annibyniaeth er mwyn sicrhau bod anghenion yn cael eu cyfarch ond yn ffocysu ar ddatblygu sgiliau, cyfleoedd i gymdeithasu, uwchsgilio a darparu gwybodaeth ac addysg i rieni er mwyn paratoi yn realistig at pan mae'r unigolyn yn troi yn 18.

Mae'r tîm yn parhau i weithio ar brosiect Llwybrau Ni, sydd yn darparu cyfleoedd cymdeithasol i bobl ifanc, egwyl i rieni a gofawyr unigolion sydd â diagnosis o awtistiaeth, yn aros am asesiad/ diagnosis ac unigolion na fydd yn cwrdd â'r meini prawf ar gyfer gwasanaethau arbenigol pan maent yn pontio i oedran oedolyn. Mae'r grwpiau yn profi i fod yn llwyddiannus.

Mae'r tîm wedi datblygu gweithdy hyfforddi awtistiaeth eu hunain gyda chefnogaeth y gwasanaeth niwro ddatblygiadol ac wedi ei gyd-gynhyrchu â'r gymuned niwro amrywiaeth. Mae'r hyfforddiant 'Gwaith cymdeithasol drwy lens niwro amrywiol' wedi ei gynnal ddwywaith. Mae'r hyfforddiant yma yn eistedd ar y fframwaith hyfforddi awtistiaeth genedlaethol o dan 'autism enhanced training', felly ymarferwyr sydd yn asesu anghenion ac yn gweithio yn uniongyrchol ac unigolion awtistig a'u teuluoedd sydd yn cael eu targedu i fynychu.

Mae Grŵp Tasg a Gorffen ar y Cynllun Awtistiaeth wedi cymryd lle yn deillio o argymhelliad o'r Pwyllgor Craffu Gofal. Bydd y gwaith hwn yn cael ei adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Craffu ym mis Ebrill 2025.

3. PERFFORMIAD A MESURAU

- 3.1 Byddwn yn dymuno tynnu eich sylw at y materion canlynol, nad ydynt yn ymwneud â'r Prosiectau Blaenoriaeth, ond eu bod nhw'n derbyn sylw gan yr adran oherwydd eu bod yn cael effaith ar berfformiad gwasanaethau a/neu yn achosi pryder i ni.

- 3.2 Capasiti'r Gweithlu - Mae'r sefyllfa gweithlu'n parhau'n fater o bryder. Drwy'r prosiect Cynllunio'r Gweithlu a Gofalwn Cymru rydym wedi dechrau rhoi ymgyrchoedd recriwtio wedi'u targedu ar waith. Cyfeiriwyd 40 enw ymlaen i'r gwasanaethau trwy ymgyrch SOS yn ystod y cyfnod yma. Hefyd, cafwyd ymgyrch recriwtio llwyddiannus iawn ym Mhorthmadog ddechrau mis Mehefin, 2024 ble bu llwyddiant yn denu gweithwyr preswyl plant ar gyfer y Cartrefi Grŵp Bychan. Llwyddwyd i ddenu 36 unigolyn i'r digwyddiad a balchder yw nodi fod y swyddi oll wedi eu llenwi erbyn hyn.
- 3.3 Y Galw a'r Math o Gefnogaeth - Mae'r adran yn parhau i weld fod natur yr achosion sydd yn cael eu cyfeirio a'u cefnogi yn dangos fod anghenion plant a theuluoedd yn cymhlethu ac yn dwysau, i'r graddau lle bod angen pecyn cefnogaeth a gofal eang, cynhwysfawr ac arbenigol tu hwnt. Mae hyn i weld ar gyfer pob gwasanaeth o fewn yr Adran Blant. Mae'r galw am wasanaeth yn codi, gyda niferoedd sydd yn agored i dimau ar ei uchaf. Mae'r Tîm Derbyn Cyfeiriadau wedi derbyn 1906 o gyfeiriadau / ymholiadau yn chwarter 1, sydd yn 200 yn fwy na'r un cyfnod y llynedd. Nodir hefyd fod cynnydd sylweddol mewn Materion Adran 5 (honiadau yn erbyn unigolion mewn swyddi o ymddiriedaeth). Mae'r Tîm 16+ hefyd yn parhau i adrodd fod galw am wasanaethau ar ei uchaf, a bod 210 achos yn agored iddynt yn bresennol. Yn ogystal mae'r galw am wasanaeth Derwen, yn enwedig yr elfen gefnogol wedi cynyddu. Nodwyd pryder am yr elfen hon a llwyth gwaith uchel y staff. Nid yw'r llwyth gwaith yn gynaliadwy na iach yn y tymor hir.
- 3.4 O ran mesurau'r adran, rwyf ar y cyfan yn hapus gyda'u perfformiad. Nid oes unrhyw fesurau ar hyn o bryd yn peri pryder i mi ond byddaf yn cydweithio gyda'r Pennaeth drwy drefniadau arferol herio perfformiad.

4. SEFYLLFA ARIANNOL / ARBEDION

- 4.1 Ers yr adolygiad ariannol blaenorol pryd adroddwyd ar orwariant o £3.2 miliwn, mae bellach wedi cynyddu i £3.7 miliwn; yn bennaf o ganlyniad i gynnydd yng nghostau lleoliadau all-sirol. Gwelwyd cynnydd yng nghymhlethdodau pecynnau a defnydd cynyddol ddiweddar o leoliadau heb eu cofrestru oherwydd diffyg lleoliadau addas i gyfarfod ag anghenion pobl ifanc. O ganlyniad i'r gorwariant eithriadol gan yr Adran Plant a Theuluoedd, mae'r Prif Weithredwr wedi comisiynu gwaith i egluro manylder y darlun yng ngofal Plant, er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r materion a rhaglen glir i ymateb. Bydd y gwaith yn cael ei arwain gan Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol.
- 4.2 Mae 2 gynlluniau arbedion yn yr adran ar gyfer 2024-25. Y cyntaf am £7,960 sydd yn ymwneud ag arbedion effeithlonrwydd yn y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuentid. Mae hwn wedi ei wireddu. Yr ail am £150,000 yn ymwneud â sefydlu tai grwpiau bychain. Mae 3 tŷ wedi cael eu prynu erbyn hyn gyda'r bwriad fod un yn weithredol cyn diwedd y flwyddyn ariannol.

5. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu ynglŷn â phriodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf yn fodlon fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd.

a. Barn yr Aelod Lleol:

i. Ddim yn fater lleol.

b. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

i. Dim i'w nodi.
